

**FORME ȘI METODE INOVATIVE  
DE EDUCARE A LECTURII  
(Studiu de caz)**

*Elena TARAGAN, masterandă*

**CZU: 028.1:001.894**

[elenataragan.hasdeu@gmail.com](mailto:elenataragan.hasdeu@gmail.com)

*The purpose of the paper “Innovative forms and methods of educating reading. Case Study” is to outline a philosophy in the development of the educational processes of reading in the library and formulate solutions / proposals for original methods of educating and promoting reading, proposals for integrating these methods in the activity of the library and conceptualize a new creative product, to capitalize on books and reading in modern society, necessary in the institution on the book-library-reader segment.*

Lucrarea oferă o perspectivă unică și originală asupra modalităților prin care bibliotecarul poate să aducă lectura mai aproape de tânărul cititor, motivând, încurajând și asumându-și un rol important în cadrul demersului *carte – cititor*. Autoarea reliefează ideea că educația pentru carte și lectură reprezintă una dintre cele mai dificile sarcini pe care și le poate asuma o ființă umană, fiind totodată una de o considerabilă responsabilitate. Bibliotecarul, conform exigențelor necesare acestei profesii la ora actuală, trebuie să-și contureze rolul de mentor pe lectură, ceea ce înseamnă că, prin propriul exemplu, trebuie să inspire competență și cunoaștere în domeniul literaturii, astfel încât cititorul, un „client” deloc comod și uneori foarte pretențios, să dobândească încredere în competența bibliotecarului. Dificultatea rolului de mentor pe lectură al bibliotecarului constă în aceea că acesta nu se creionează într-o singură zi, presupune o perfecționare în timp, constantă și consecventă, iar pledarea pentru carte nu se poate face în afara cărții, cel care pledează pentru carte trebuie să fie un cititor de forță. Dar demersul pentru lectură și educarea ei în rândurile tineretului, asumat în cadrul prezentei lucrări, nu se limitează la a fi doar unul în care, prin varii argumente, se încurajează lectura și se insistă în vederea cultivării ei. Lucrarea de față este constituită din

două părți, trasând două direcții. Prima, educația pentru carte și lectura ca imperativ mereu prezent; a doua, specificul actualității în ceea ce privește nevoia de lectură, ce citim și ce competențe (trebuie să) dobândim. Propunem drept modalitate optimă de realizare a demersului pentru lectură în secolul XXI definirea unei căi de mijloc între tradițional și modern, cu posibilitățile și atuurile pe care le încorporează fiecare dintre aceste două paradigme, două epoci, două lumi. Avem convingerea fermă că *noul* nu a fost instalat niciodată pe un spațiu gol. Așa cum este menționat în cadrul prezentei lucrări, inovația și abordarea inovativă reprezintă o etapă evolutivă în dezvoltarea oricărui proces sau fenomen. Menționăm perspectiva profesorului în inginerie Sheri Sheppard, de la Stanford, precum că cele mai multe mașini nu sunt construite de la zero, ci sunt asamblate ca o combinație a lucrurilor anterioare. Așadar, deși aderăm la ideea necesității schimbării și dezvoltării, reformulăm ideea importanței cunoașterii lumii de ieri, a păstrării și conservării/tezurizării a tot ce a fost și rămâne valoros din ceea ce s-a creat, s-a scris, s-a întreprins, s-a descoperit în secolele ce au precedat existența noastră, prin cuvintele inventatorului Isaac Newton: „Dacă am văzut mai departe, a fost pentru că am stat pe umerii unor giganti” (Kepler fiind unul dintre ei, în cazul fizicianului).

În vederea fundamentării propriului demers inițiat, autoarea specifică în cadrul prezentei lucrări următoarele: Așa cum lumea se află într-o goană alertă, societatea se preface și se transformă, vechile lozinci sunt abandonate și sunt înlocuite cu altele noi, care să surprindă mai bine spiritul vremii, orice instituție, cu rol major în viața socială, trebuie să fie mereu alertă la necesitatea „ajustării pânzelor”, de importanța previzionării și intuirii, în măsura posibilităților, a tendințelor, pentru o eventuală re poziționare într-o lume reordonată, pentru a nu-și pierde rolul în societate, lupta pentru supraviețuire caracterizând civilizația dintotdeauna și reprezentând un impuls pentru creștere și dezvoltare.

După cum susține Gustave Flaubert: „Viața trebuie să fie un proces nesfârșit de educație; totul trebuie învățat, de la cum să vorbești la cum să mori”.

Evidențiem obiectivele formulate în cadrul prezentei lucrări:

- Argumentarea necesității de carte și lectură, din perspectiva omului de ieri și de azi.

- Conturarea tendințelor actuale în modalitățile de abordare a lecturii, pornind de la competențele necesare în secolul XXI și continuând cu lectura ca instrument fundamental în formarea acestor competențe.

- Susținerea documentată a importanței *căii de mijloc* între tradițional și modern în procesele de educare a lecturii.

- Evaluarea eficienței metodelor creative/inovative de educare a lecturii. Prezentarea unor modele de aplicare a metodelor creative în lucrul cu cititorul.

- Conceptualizarea unui proiect de revistă pentru tineri, care este necesar în activitatea Bibliotecii municipale, centrat pe aspectul lecturii tinerilor comunității chișinăuiene.

Așadar, ce va găsi cititorul în prezenta lucrare? Enumerarea și prezentarea unui număr de metode inovative spre a fi utilizate în lucrul cu cititorul. Printre acestea se enumeră: Metoda FRISCO; Metoda 6 Why?; Tronul interviuatului; Ciorchinele; Jurnalul cu dublă intrare; Metoda cubului; Explozia stelară; Asociațiile libere; Metoda SINELG ș.a. Formularea unor aspecte comparative în ceea ce privește abordarea tradițională și cea modernă în didactica lecturii. Din unele constatări imuabile și etern valabile, se reliefează, în cadrul acestui demers, specificul actualității, profilul cititorului și competențele dobândite în urma lecturii necesare secolului XXI.

Prezenta lucrare conține două componente aplicative și formulează între paginile sale propunerea unui nou proiect editorial în cadrul instituției bibliotecare. Prima componentă aplicativă constă dintr-un atelier de lectură/focus-grup desfășurat cu participarea a 18 tineri și foarte tineri cititori ai bibliotecii, în care comunicatorul acestuia (autoarea prezentei lucrări), aplică o serie de metode inovative, exemplificate în capitolul teoretic al lucrării, formulând în urma desfășurării acestei activități o serie de recomandări pentru derularea unor activități similare, atât în ceea ce privește componenta organizatorică, cât și componenta conceptuală a acestora. Iar a doua

componentă praxiologică a prezentei lucrări constă în elaborarea unei cercetări a opiniei comunității, prin intermediul unui chestionar, la care au răspuns 104 utilizatori ai bibliotecii. Chestionarul cuprinde întrebări privind lectura în comunitatea chișinăuiană, preferințe de lectură, autori și genuri și, totodată, o serie de întrebări care vizează eventualitatea elaborării unui produs nou de bibliotecă – o revistă pentru tinerii comunității, noutatea proiectului constând în faptul că de această dată tânărul nu este implicat doar ca lector, propunându-i-se o serie de tematici ce l-ar interesa, ci ca autor de texte în cadrul acestor reviste sau ca realizator de interviuri, studii și analize. Atitudinea comunității față de un asemenea proiect s-a dovedit încurajatoare, comunitatea manifestând interes față de proiectul pus în discuție. Totodată, în urma realizării acestei cercetări, depistând interese de lectură în cadrul tinerei comunități a Chișinăului, am elaborat un număr al revistei pentru tinerii a bibliotecii, conceput în conformitate cu aspectele menționate mai sus, structurat pe rubrici și incluzând texte originale, pentru a fi propus drept model.

Am formulat un set de concluzii și recomandări, derivate din propria experiență și din propria cunoaștere, care pot servi drept sursă de inspirație pentru cei care realizează activități conexe lecturii și educației pentru carte în societate.

#### ***Bibliografie:***

1. Bibliotecile sunt valoroase pentru comunitate: 12 argumente. Trad. din engl. de Lidia KULIKOVSKI. In: *BiblioPolis*, 2002, nr. 2, pp. 46-48. ISSN 1811-900X.
2. CIMPOI, Mihai. Nevoia de o cultură a lecturii. In: *Lectura și scările*: Culegere de articole. Chișinău: Prut Internațional, 2020, pp. 5-6.
3. EAGLEMAN, David, BRANDT, Anthony. *Specia rebelă: despre creativitatea oamenilor și despre modul în care ea schimbă lumea*. București: Humanitas, 2020. 315 p. ISBN 978-973-50-6932-2.
4. KULIKOVSKI, Lidia, TARAGAN, Elena. *Ziuarul provocării noastre: sinteze, articole, feedback*. [online] [citat 17 mai 2021]. Chișinău: Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, 2019. 130p. Disponibil: <https://hapes.hasdeu.md/handle/123456789/30>
5. KULIKOVSKI, Lidia. Biblioteci moderne: tranziția de la o bibliotecă tranzacțională la o bibliotecă relațională. In: *BiblioPolis*, 2018, nr. 3, pp. 34-38. ISSN 1811-900X.

6. POHILĂ, Vlad. Educația pentru carte și lectură în revista noastră. In: *BiblioPolis*, 2019, nr. 1, pp. 5-7. ISSN 1811-900X.
7. STOICA, Ion. *Puterea cărții*. Constanța: Ex Ponto, 2005. 233 p. ISBN 973-644-454-6.
8. STOICA, Ion. *Sensul schimbării în universul infodocumentar*. Constanța: Ex Ponto, 2008. 225 p. ISBN 978-973-644-862-1.
9. TARAGAN, Elena. Cronica Săptămânii Creativității și Inovației. In: *BiblioPolis*, 2018, nr. 2, pp. 106-113. ISSN 1811-900X.
10. TARAGAN, Elena. Elemente ale Teoriei cunoașterii. În: *Sesiunea națională cu participare internațională de comunicări științifice studențești*. Ediția 24. Chișinău: USM, 2020. ISBN 978-9975-149-97-6.
11. TARAGAN, Elena. Forme și metode inovative de educare a lecturii. În: *Sesiunea națională cu participare internațională de comunicări științifice studențești dedicată aniversării a 75-a a USM*. Ediția 25. Chișinău: USM, 2021. ISBN 978-9975-152-93-8.